

9 tema – Europos Sąjungos kompetencijos ir teisinė tvarka

1. Subsidiarumas tai ES taikomas sprendimų priėmimo principas, kuris taikomas tiktai išimtinai ES kompetencijai priklausančiose srityse. *(Taikomas kaip tik neišimtinoms sritims <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/lt/sheet/7/subsidiarumo-principas>)*
2. Europos Teismas savo sprendime *Van Gend & Loos* byloje nustatė, kad jeigu vienoje EB šalyje gaminys pagamintas prisilaikant ten galiojančių standartų, tai neturėtų būti daromos kliūtys tuo pačiu gaminiu prekiauti ir kitose EB šalyse. *(Labiau kažkas apie tai, kad ES teisė viršesnė nei nacionalinė. Byla kilo dėl maitinimo mokesčio)*
3. Europos žmogaus teisių teismas tai – aukščiausioji Europos Sąjungos piliečių ginčų sprendimo instancija. *(Tai – Europos Tarybos institucija. [https://en.wikipedia.org/wiki/European Court of Human Rights](https://en.wikipedia.org/wiki/European_Court_of_Human_Rights) EŽTT nėra ES institucija, aukščiausioji ES institucija yra ES teisingumo teismas)*
4. Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo yra kilusi iš Europos Sąjungos (Mastrichto) sutarties, bet yra esmingai papildyta pagal Lisabonos sutarties nuostatas. *(Kilusi iš EEB Romos sutarties)???*
5. Direktyvos yra tokia Europos Sąjungos teisė aktų rūšis, kurių nuostatos ES valstybėms yra privalomos tik savo turiniu ir principais, bet ne forma.
6. Reglamentas yra tokia Europos Sąjungos teisės aktų rūšis, kurių nuostatos ES valstybėms yra privalomos tik savo forma, bet ne turiniu ir principais. *(Privaloma viskuo, visa savo apimtimi ir visoms valstybėms)*
7. *Aquis communautaire* tai visi visose Europos Sąjungos valstybėse galiojantys teisės aktai.???
8. „Atviro koordinavimo“ metodas taikomas ES steigimo sutarčių pakeitimams rengti. *(Taikomas tarpvyriausybės metodas <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/lt/sheet/9/tarpvyriausybinis-sprendimu-priemimo-proceduros> Atviras koordinavimo metodas, taikomas ES viešosios politikos srityse, sukurtas strateginiams Europos Sąjungos tikslams siekti)*
9. ES „Švelniosios teisės“ (soft law) priemonės neturi teisės aktų galios.
10. Europos Sąjungos teisė nėra viršesnė už nacionalinę teisę. *(<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/lt/sheet/6/europos-sajungos-teises-saltiniai-ir-taikymo-sritis> Sąjungos teisė yra viršesnė už nacionalinę teisę)*
11. Jūros resursų apsaugos ir konservavimo srityje ES kompetencijos neturi. *(Tai yra išimtinė Sąjungos kompetencija)*

10 tema – ES ekonomikos valdymas: bendroji rinka

1. Bendroji rinka apima muitų prekyboje tarp ES ir trečiųjų šalių panaikinimą. *(Ne panaikinimą, o suvienodinimą)*
2. ES bendrosios vidaus rinkos valdymas paremtas Europos teisės aktais, kurie yra viršesni už nacionalinius įstatymus ir kurių privalo laikytis valstybės narės.

3. Dabartinis ES bendrosios rinkos dydis yra apie 1 mlrd. vartotojų. *(Apie 0,5 mlrd. <https://www.consilium.europa.eu/lt/policies/deeper-single-market/>)*
4. ES konkurencijos politika siekiama, kad būtų taikomos tokios taisyklės, kuriomis būtų užtikrinta sąžininga ir neiškraipyta įmonių tarpusavio konkurencija.
5. Netarifinio prekybos ir kitų vidaus rinkos laisvių barjero pavyzdžiu gali būti skirtingose šalyse galiojantys skirtingi prekių ir gaminių saugos standartai.
6. Šengeno sutartis numato ES piliečių teisę kurti verslą arba įsidarbinti bet kurioje ES valstybėje. *(Ši sutartis numato laisvą piliečių judėjimą panaikinant vidaus pasienio patikrinimus, tačiau ne teises kurti verslą ar įsidarbinti, tai užtikrina bendrosios rinkos nuostatas)*

11 tema – ES ekonomikos valdymas: ekonominė ir pinigų sąjunga

1. Europos Centrinio banko buveinė yra Frankfurte.
2. Europos Sąjungos euro zonos valstybių bendra monetarinė politika skirta užtikrinti kainų stabilumą reguliuojant pinigų kiekį, kontroliuojant infliaciją ir koreguojant palūkanų normas.
3. ES išimtinėi kompetencijai priklauso bendra fiskalinė politika. *(Monetarinė ne fiskalinė. Čia veikia tarpvyriausybės biškumas)*
4. 1990 metais susivienijus Vokietijos Federacinei Respublikai ir Vokietijos Demokratinei Respublikai buvo sukurta nauja vieninga vokiečių valstybė su nauja konstitucija ir nauja valiuta – euru. *(Euras sukurtas tik 1999 m.)*
5. Nauji ES pinigai – eurai – buvo įvesti 1999 metais, pilnai įgyvendinus vidaus rinkos užbaigimo programą „Europa 92“. *(Įvesti 1999 m., kaip grynai pinigai – 2002 m.)*
6. „Europos semestras“ yra pusmetinis Europos Komisijos vykdomas valstybių narių ekonomikos būklės monitoringas.
7. Europos Sąjungos bendra fiskalinė politika siekia subalansuotos ir skaidrios mokesčių sistemos. *(Neturi bendros fiskalinės politikos, iš viso neturi teisės reguliuoti narių mokesčių sistemų. Yra tik „fiskalinė sąjunga“, pagal kurią teikiamos gairės, taip pat tikslas valstybinių skolų mažinimas, esmė biudžeto priežiūra)*
8. Bendros kelioms valstybėms valiutos turėjimas gali sukelti daugiau kartų, nei atnešti naudos, jei ją turinčios valstybės nesilaiko fiskalinės disciplinos.

12 tema – ES redistribucinės politikos ir biudžetas

1. ES biudžetas sudaro apie 10 % visų ES valstybių bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP). *(Mažesnis procentai, apie 1,2 %)*
2. Metinis Europos Sąjungos biudžetas yra beveik 19 mlrd. eurų. *(Apie 120/130-160 mlrd. eurų)*
3. Keturi pagrindiniai ES biudžeto šaltiniai yra – žemės ūkis, regioninė plėtra, žvejyba ir tyrimai. *(Įnašai, baidos, muitai ir pvm)*

4. ES administracijos išlaikymo išlaidos sudaro apie 20 % viso ES metinio biudžeto. *(Mažiau, apie 6,4 %)*
5. Struktūriniai fondai yra naudojami tik naujųjų valstybių narių iš Vidurio ir Rytų Europos infrastruktūrai ir aplinkosaugai gerinti. *(Visų ES valstybių regionų gerinimui, bet jos gauna daugiausiai)*
6. Didžiausią ES paramą iš struktūrinių fondų gauna tie valstybių narių regionai, kurių BVP vienam gyventojui kiekis viršija 75 proc. ES vidurkio. *(Vidurkis turi būti mažesnis nei 75 %)*
7. Valstybės narės gali papildomą finansinę paramą savo žemės ūkiui gali skirti tik tai tuomet, jeigu tam neprieštaruoja Europos Komisija.
8. Pagrindinis ES bendros žemės ūkio politikos tikslas yra didinti žemės ūkio produkcijos gamybos apimtį. *(Didinti našumą, tai yra gaminti tiek, kiek reikia)*
9. ES sanglaudos (*cohesion*) politikos tikslas yra mažinti atskirų regionų ES valstybėse išsivystymo skirtumus užtikrinant spartesnę atsiliekančių regionų ekonominę augimą, darbo vietų kūrimą ir konkurencingumo didinimą.
10. Labiausiai išplėtos ES redistribucinės politikos yra konkurencijos politika ir pinigų sąjunga. *(Bendra žemės ūkio bei sanglaudos politika, pinigų sąjunga yra reguliacinės politikos)*
11. Pagrindiniai bendros žemės ūkio politikos siekiniai yra žemdirbių pajamų rėmimas ir kaimo plėtra.
12. ES bendros žemės ūkio politikos priemonėms finansuoti skiriami 6 proc. bendro Europos Sąjungos biudžeto. *(Kur kas daugiau, beveik 40 %)*
13. Vienas iš ES regioninės politikos principų yra papildomumas. Jis reiškia, kad Europos Sąjunga ir valstybės narės bendrai finansuoja investicinius plėtros projektus.
14. ES regioninės politikos priemonės skirtos bendros valiutos stabilumui palaikyti mažiau turtinguose regionuose. *(Skirtos regionų plėtrai ir skirtumams mažinti)*

13 tema – Europos Sąjungos išorės santykiai

1. ES bendra prekybos politika yra bendros vidaus rinkos susiformavimo priežastis. *(Jos padarinys/pasekmė)*
2. Bendras vidinis tarifas yra bendros prekybos politikos instrumentas. *(Išorinis tarifas)???*
3. Santykinis Europos ekonomikos dydis pasauliniu mastu mažėja.
4. Europos Sąjungos bendrą prekybos politiką visų valstybių narių vardu įgyvendina Europos Parlamentas. *(Bendrą prekybos politiką visų valstybių narių vardu įgyvendina Europos Komisija, gavusi Europos Sąjungos Tarybos įgaliojimą)*
5. Europos Sąjungos bendra prekybos politika yra liberali, vyksta pagal Pasaulio prekybos organizacijos taisykles ir jokie preferenciniai prekybos susitarimai nėra taikomi. *(Iš esmės liberali, jautri, atskirų valstybių „specialioms“ reikmėms, priklauso nuo valstybių pasiekto kompromiso. ES taiko preferencinius susitarimus gana plačiai)*

6. Muitų mokesčiai ES užsienio prekyboje yra taikomi tik Kinijos ir Rusijos prekėms. *(Visoms valstybėms su kuriomis nėra specialaus susitarimo)*
7. Lietuva, kaip ES narė, negali savarankiškai pati savo nuožiūra sudaryti susitarimų dėl prekybos su trečiosiomis šalimis.
8. Vystomasis bendradarbiavimas yra ES valstybių narių kompetencija, tačiau Europos Sąjungos institucijos įtraukiamos į šią politiką, nes dalis paramos teikiama prekybinių preferencijų pavidalu.
9. Dabartinė ES pagalba vystomajam bendradarbiavimui sudaro 0.7 % visų ES valstybių bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP). *(Tokia turėtų būti, bet surenkama mažiau. 0,47 %)*
10. Norvegija yra vienintelė Europos valstybė, kuri sėkmingai baigė derybas dėl stojimo į Europos Sąjungą, tačiau netapo jos nare.
11. Turkija yra asocijuota Europos Sąjungos narė. *(Su ja tik vyksta derybos. Narė kandidatė)???*
12. ES bendra prekybos politika nenaudoja protekcionizmo. *(Naudoja ypač žemės ūkyje, automobilių ir tekstilės pramonėje)*
13. 1993 m. Europos vadovų taryba susitikime Maastrichte patvirtino naujų valstybių iš Vidurio ir Rytų Europos priėmimo į ES principus, vadinamuosius Maastrichto kriterijus. *(Kopenhagoje. Galioja ne tik Vidurio ir Rytų Europai ir šiaip Kopenhagos kriterijai)*
14. Stojimo derybos susijusios su šalies kandidatės gebėjimu/pasiruošimu priimti narystės įsipareigojimus. Per jas tariamasi, per kiek laiko šalis kandidatė perims ir įgyvendins ES taisykles ir procedūras.

14 tema – ES bendra užsienio ir saugumo politika

1. Europos Sąjunga neturi bendros visoms valstybėms užsienio politikos, bet gali daryti užsienio reikaluose tik tai, ką kai paveda valstybės narės.
2. Valstybės narės Europos Sąjungai gali pavesti veikti tik viduje, bet ne užsienyje. *(Gali pavesti ir užsienyje. Pvz. ES Komisija gali atstovauti ES interesus kitose šalyse)*
3. Pirmasis politikas, kuris iškėlė idėją, kad Europa galėtų turėti bendrą užsienio ir gynybos politiką buvo Prancūzijos prezidento de Gaulle'is.??? Galimai NE tai gali būt Winstonas Churchillis.
4. Europos politinis bendradarbiavimas yra dviejų „lygmenų“ struktūra ir procesas, nes valstybių narių užsienio politikas pakeičia bendra Bendrijos užsienio politika. *(Nepakeičia, valstybės-narės išlaiko savo nacionalines užsienio politikas)*
5. JAV valstybės sekretoriaus Henry Kissingerio klausimas „kam turėčiau skambinti, kad sužinočiau Europos poziciją?“ atspindi Europos užsienio politikos fragmentaciją.
6. Europos politinis bendradarbiavimas buvo pertvarkytas į ES Bendrą užsienio ir saugumo politiką (BUSP) įsigaliojus Maastrichto sutarčiai.
7. Įsigaliojus Maastrichto sutarčiai ES Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP) tapo išimtinė sąjungos kompetencija, o išimtinė sprendimų inicijavimo teisė atiteko Europos Komisijai. *(BUSP priklauso atskiriems atvejams)*

8. Pagal Lisabonos sutartį Europos Sąjungos užsienio ir saugumo reikalų Vyr. įgaliotinis tuo pat metu yra ir Europos Komisijos narys.

15 tema – ES bendra saugumo ir gynybos politika

1. Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP) yra sudėtinė bendros saugumo ir gynybos (BSGP) politikos dalis. *(Yra atvirkščiai. BSGP yra BUSP dalis)*
2. Tradicinė saugumo darbotvarkė apima platų spektrą saugumo klausimų į karinį, politinį, ekonominį, politinį ir ekologinį saugumą. *(Tradicinė apima karinį saugumą. Tai apima platesnę saugumo bendradarbiavimo dienotvarkę)*
3. Jugoslavijos suirimas ir jo metu pasireiškusį prievartą ir nusikaltimai žmogiškumui pastūmėjo Europos Sąjungos valstybes pradėti kurti bendrą saugumo ir gynybos politiką.
4. Tarp ES bendros saugumo ir gynybos politikos tikslų nepatenka valstybių narių teritorijų gynybos užduotis.
5. Visos Europos Sąjungos valstybės narės yra ir NATO narės. *(21 ES narė yra ir NATO narės. Suomija ir Švedija priklauso ES, bet ne NATO)*
6. Dvi pagrindinės oponentės „Vokietija ir Prancūzija“ tik 1998 metais pagaliau sutarė ir pasirašė Saint-Malo deklaraciją, kad Europos Sąjunga turi turėti nepriklausomus nuo NATO ir JAV karinius pajėgumus krizėms valdyti. *(Prancūzija-FR ir JK)*
7. Jungtinė Karalystė niekada nepritarė, kad Europos Sąjunga turėtų nepriklausomus nuo NATO ir JAV karinius pajėgumus krizėms valdyti. *(Iki 1998 nepritarė, vėliau pasiekė susitarimą. Pritarė su Saint-Malo deklaracija)*
8. ES bendra saugumo ir gynybos politika (BSGP) numato ne tik karinių, bet ir civilinių pajėgų plėtojimą.